

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

Нана Бакаянова

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

*Методичні вказівки
для здобувачів вищої освіти першого рівня за спеціальністю 081 «Право»
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Одеса
Фенікс
2023

УДК 347.965.0
Б 19

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16 лютого 2023 року)*

*Розглянуто та рекомендовано на засіданні кафедри організації
судових, правоохоронних органів та адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 14 лютого 2023 року)*

Укладач:

Бакаянова Нана Мезенівна – д.ю.н., професор, завідувач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7669-0576>

Рецензенти:

Дудченко В. В. – д.ю.н., професор, професор кафедри загальної теорії права та держави Національного університету «Одеська юридична академія», вчений секретар Національного університету «Одеська юридична академія», заслужений юрист України;

Хотинська-Нор О. З. – д.ю.н., професор, завідувач кафедри нотаріального, виконавчого процесу та адвокатури, прокуратури, судоустрою Навчально-наукового інституту права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Бакаянова Нана.

Б 19 Безоплатна правова допомога : метод. вказівки для здобувачів вищої освіти першого рівня за спец. 081 «Право» [Електронне видання] / Н. Бакаянова ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фенікс, 2023. – 37 с.

ISBN 978-966-928-921-6

Методичні вказівки підготовлені для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» з метою засвоєння ними знань про систему безоплатної правової допомоги в Україні. Містять перелік тем, які розглядаються під час навчання, посилання на законодавство та рекомендовану наукову літературу, а також завдання, які студенти вирішують під час практичних занять.

УДК 347.965.0

ISBN 978-966-928-921-6

© Н. М. Бакаянова, 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тема 1. Право на безоплатну правову допомогу в системі основних прав людини.....	5
Тема 2. Система безоплатної правової допомоги в Україні.....	9
Тема 3. Національна асоціація адвокатів України в системі безоплатної правової допомоги.....	13
Тема 4. Діяльність суб'єктів надання первинної безоплатної правової допомоги в Україні.....	17
Тема 5. Порядок відбору адвокатів для надання безоплатної правової допомоги.....	20
Тема 6. Контракт (договір) з адвокатом як підстава адвокатської діяльності з надання безоплатної вторинної правової допомоги.....	23
Тема 7. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги в адвокатській діяльності	26
Перелік питань для самоперевірки.....	33
Інформаційні ресурси.....	36

ВСТУП

Право на професійну правничу допомогу як одне з основних прав, проголошених Розділом II Конституції України, водночас є необхідним елементом механізму забезпечення всіх інших прав і свобод людини і громадянина. Враховуючи, що у міру розвитку цивілізації суспільні правовідносини є складними та багатовекторними, а рівень забезпеченості громадян залишається недосконалим, реалізація ними права на безоплатну правову допомогу набуває особливого значення.

Навчальна дисципліна «Безоплатна правова допомога» спрямована на отримання студентами знань про теорію та практику надання безоплатної правової допомоги, вивчення правових та організаційних основ функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні. За результатами опанування питаннями у межах запропонованих тем студенти будуть вміти визначати завдання та повноваження Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, Координаційного центру з надання безоплатної правової допомоги, які здійснюють управління системою безоплатної правової допомоги, обирати комплексну методологію та застосувати сучасні інформаційні технології для пошуку та обробки та інформації щодо правового регулювання діяльності органів, які складають систему безоплатної правової допомоги. Важливими результатами вивчення навчальної дисципліни мають бути з'ясування ролі Національної асоціації адвокатів України в забезпеченні здійснення адвокатської діяльності, значення адвокатури у складному механізмі безоплатної правової допомоги.

У ході лекцій та практичних занять передбачається вивчати, аналізувати й оцінювати сучасний стан та перспективи реформування сфери надання безоплатної правової допомоги на основі поєднання юридичних знань та внутрішнього переконання. Студенти мають отримати системні знання норм права (законів та підзаконних актів), що регулюють реалізацію права на безоплатну правову допомогу, усвідомлювати сервісне призначення центрів з надання безоплатної правової допомоги, визначити напрями взаємодії між адвокатурою та державою у цьому напрямку, розуміти порядок включення адвокатів до єдиного реєстру адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу, зокрема, проходження ними конкурсу, вимоги до складу та здійснення діяльності конкурсними комісіями про відбору адвокатів.

Майбутнім правникам важливо орієнтуватись в питаннях відповідальності за порушення прав осіб, які є суб'єктами отримання безоплатної правової допомоги, та інших гарантіях, встановлених державою.

З точки зору практичних навичок, студенти навчатись вести професійні ділові дискусії щодо регулювання адвокатської діяльності з надання безоплатної правової допомоги, вміти надавати правову оцінку ситуації, приймати самостійні рішення при вирішенні алгоритму дій адвоката, який отримав доручення центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги, розуміти стандарти якості безоплатної правової допомоги задля їх подальшого екстраполювання у практичну діяльність.

Тема 1.

Право на безоплатну правову допомогу в системі основних прав людини

Лекційні питання

1. Поняття правової допомоги у національній правовій доктрині.
2. Сутність та зміст права на безоплатну правову допомогу.
3. Правове регулювання реалізації права на безоплатну правову допомогу за законодавством України.
4. Право на безоплатну правову допомогу у міжнародному законодавстві.

Питання до практичного заняття

1. Поняття «безоплатна правова допомога», його співвідношення з поняттями «правова допомога», «правнича допомога», «допомога адвоката».
2. Сутність та зміст права на безоплатну правову допомогу.
3. Правове регулювання реалізації права на безоплатну правову допомогу за законодавством України.
4. Право на безоплатну правову допомогу у міжнародному законодавстві.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Історичний розвиток інституту надання безоплатної правової допомоги.
2. Взаємодія адвокатури і держави в сфері забезпечення реалізації права на безоплатну правову допомогу.

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Загальна декларація прав людини. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
4. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 груд. 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043

5. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. №90-91. 19 травня.
6. Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
7. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
8. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35. 35-36.37. Ст. 446.
9. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. 08. 14.08.2012. №148-149.
10. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. №3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
11. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021 – 2023 роки: Указ Президента України №231/2021 від 11.06.2021 р. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/2312021-39137>
12. Про затвердження Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021 - 2025 роки: Рішення Ради адвокатів України від 2 липня 2021 року №38. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/vr038871-21#Text>
13. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501/2015. *Верховна Рада України*: офіц. веб-портал. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>
14. Положення про Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 р. № 1504. URL: http://legalaid.gov.ua/images/legislation/2012_06_06_Resolution_KMU_504.pdf
15. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 02.07.2012 р. № 967/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12>
16. Статут Національної асоціації адвокатів України: затверджений рішенням Установчого з'їзду адвокатів України від 17 листопада 2012 року URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/inshidokumenty/statut_naau.pdf
17. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 09 червня 2017 р. *Національна асоціація адвокатів України*: офіц. веб-портал. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf
18. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16.11.2000 року № 1-17/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>.
19. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Голованя Ігоря Володимировича щодо офіційного

тлумачення положень статті 59 Конституції України (справа про право на правову допомогу) від 30.09.2009 року № 23-рп/2009. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v023p710-09>

20. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Верховної Ради України про надання висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України (щодо скасування адвокатської монополії) (реєстр. № 1013) вимогам статей 157 і 158 Конституції України від 31.10.2019 року № 4-в/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v004v710-19#Text>.

21. Багатостороння угода країн-учасниць ООН «Основні положення про роль адвокатів». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.

22. Багатостороння угода країни-учасниць Європейського Співтовариства «Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства». *Юридичний вісник України*. 2002. №40.

23. Резолюція (78) 8 Комітета міністрів о юридической помощи и консультациях от 02.03.1978 г. *Верховна Рада України* : офіц. веб-портал. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_132

24. Про безоплатну правову допомогу в цивільних, господарських і адміністративних справах : Резолюція (76) 5 ухвалена Ком. Міністрів Ради Європи на 254 засід. заст. міністрів 18 лют. 1976 р. URL: http://vgsu.arbitr.gov.ua/files/pages/pd07072014_2.pdf

25. Справа Ейрі : Рішення Європейського суду з прав людини від 9 жовтня 1979 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/980_332.

26. Артїко проти Італії (Artico v. Italy) : Рішення Європейського суду з прав людини від 04.03.2013, заява № 6694/74. *Сайт Precedent.ua*. URL: <https://precedent.in.ua/2016/02/25/artiko-protyv-italyy/>.

27. Бертруззі проти Франції : Рішення Європейського суду з прав людини від 13 лютого 2003 року, заява № 36378/92. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_211#Text.

28. Кэмпбелл и Фелл против Соединенного Королевства : судебное решение от 28 июня 1984 года. *Европейский суд по правам человека*. Сайт Precedent.ua. URL: <https://precedent.in.ua/2016/04/09/kempbell-y-fell-protyv-soedynennogo-k/>.

29. Ніколаєнко проти України : Рішення Європейського суду з прав людини від 15 листопада 2012 року, заява № 39994/06. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_891#Text.

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста

- України С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
 3. Бакаянова Н. М. Професійна правнича допомога в Україні: теоретико-правовий аспект. *Професійна правнича допомога: сучасний підхід*: Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 грудня 2019 р.). К.: Академія адвокатури України, 2019. С.7-9.
 4. Бакаянова Н. М. Безоплатна правова допомога. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19 : Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С.46-47.
 5. Банчук О.А., Демкова М.С. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України. К. : Факт, 2004. 336 с.
 6. Белкін Л. М. Право громадян України на юридичну допомогу в світлі рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 3 (22). С. 84–90.
 7. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис....канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009 р. 18 с.
 8. Вилков С.В. Щодо визначення правової природи та сутності права на безоплатну правову допомогу в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 1 (16). Том 2. С. 48–52.
 9. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Х.: Право, 2015. 400 с.
 10. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.
 11. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Х., 2013. 19 с.
 12. Оверчук С.В. Умови надання безоплатної правової допомоги в контексті прецедентної практики Європейського суду з прав людини. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Право». 2016. № 1 (3). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2016/n1/16osvzpl.pdf>.
 13. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-rocziczufry-ta-fakty/>
 14. Смит Р. Бесплатная юридическая помощь, администрация и адвокатура в Центральной и Восточной Европе: подходы к обеспечению качества. *Правовий простір: безоплатна допомога в Україні*. URL: pravo.legalspace.org/file.php?...Роджер%20Сміт.doc

15. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Харківський національний університет внутрішніх справ. Х., 2012. 187 с.
16. Ягунов Д.В. Практика Європейського суду з прав людини (прецеденти та коментарі з питань кримінального судочинства) / за ред. та зі вступ. словом Й.Л. Бронза. Одеса : Фенікс, 2010. 256 с.
17. Яновская А. Г. Европейские стандарты предоставления бесплатной правовой помощи в уголовном судопроизводстве: проблемы реализации в Украине. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. Одеса, 2013. № 6-1, т. 2. С. 199–202.

Тема 2.

Розвиток системи надання безоплатної правової допомоги в Україні

Лекційні питання

1. Моделі безоплатної правової допомоги в сучасному світі.
2. Основні історичні етапи розвитку безоплатної правової допомоги на українських землях.
3. Становлення системи безоплатної правової допомоги в Україні.
4. Функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні в сучасних умовах.

Питання до практичного заняття

1. Системи безоплатної правової допомоги в сучасному світі.
2. Основні етапи формування системи безоплатної правової допомоги в Україні.
3. Система безоплатної правової допомоги в умовах воєнного стану в Україні.
4. Напрями реформування сфери безоплатної правової допомоги в Україні.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Безоплатна правова допомога в країнах Азії (Китай, Японія, Сінгапур).
2. Функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні в умовах воєнного стану.
3. Актуальні питання взаємодії між суб'єктами системи безоплатної правової допомоги в Україні.

Кейси

До адвоката Іваненко О.Д. звернувся працівник регіонального центру БВПД з проханням надати адвокатське дос'є за дорученням центру стосовно Федорчук М.П., яка невдоволена діями адвоката Іваненка О.Д. Якщо Центр, ознайомившись із документами, які підготовлено адвокатом, знайде ознаки порушення адвокатом стандартів якості, то буде вимушений роз'яснити Федорчук М.П. право подати скаргу до комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної вторинної правової допомоги та передати комісії відповідні матеріали.

Адвокат Іваненко О.Д. надав письмові пояснення Центру щодо виконання доручення, проте відмовився передавати на перевірку адвокатське дос'є, зазначивши, що право отримувати інформацію про стан виконання доручення адвокатом не наділяє Центр доступом до адвокатської таємниці, частиною якої є дані адвокатського дос'є.

У відповідь працівник Центру звернув увагу адвоката, що Центр має право здійснювати моніторинг дотримання адвокатами стандартів якості надання безоплатної правової допомоги та у разі отримання згоди відповідного суб'єкта права на безоплатну вторинну правову допомогу - оцінювання якості її надання, а таку згоду надано Федорчук М.П.

Надайте правову оцінку ситуації.

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини. [Електронний ресурс] : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.
4. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. 19 травня 2012 р.
5. Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
6. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
7. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
8. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. №148-149. 14 серпня 2012 р.
9. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

10. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501/2015. *Верховна Рада України*: офіц. веб-портал. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>
11. Порядок оплати праці адвокатів з надання громадянам правової допомоги в кримінальних провадженнях за рахунок держави: затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 821 від 05 травня 1999 р. *Адвокат*. 1999. №1. 27- 30 с.
12. Положення про Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 р. № 1504. URL: http://legalaid.gov.ua/images/legislation/2012_06_06_Resolution_KMU_504.pdf
13. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 02.07.2012 р. №967/5. URL: <https://legalaid.gov.ua/publikatsiyi-ta-resursy/chynne-zakonodavstvo>
14. Про затвердження типової структури місцевого центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Координаційного центру з надання правової допомоги від 23 грудня 2016 року №197. URL: <https://legalaid.gov.ua/chynne-zakonodavstvo/organizatsijno-rozporyadchi-dokumenty>
15. Про затвердження типової структури регіональних центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Координаційного центру з надання правової допомоги від 23 грудня 2016 року №198. URL: <https://legalaid.gov.ua/chynne-zakonodavstvo/organizatsijno-rozporyadchi-dokumenty/>

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Адвокатура Одеси та Одеської області: історичні нариси: монографія / Й. Л. Бронз, Н. М. Бакаянова та ін.; за ред. Н. М. Бакаянної; Національний університет «Одеська юридична академія», Національна асоціація адвокатів України, Рада адвокатів Одеської області. Одеса: Фенікс, 2020. 744 с.
3. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
4. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України : дис. ... д-ра юрид. наук ; 12.00.10. Нац. ун-т "Одеська юридична академія". Одеса, 2017. 395 с.
5. Бакаянова Н. М. Безоплатна правова допомога. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19 : Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М.

- Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С. 46-47.
6. Бакаянова Н.М. Забезпечення діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 180-183.
 7. Бакаянова Н.М., Деменчук М. О. Актуальні проблеми правового регулювання адвокатської діяльності [Електронне видання] : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2020. 126 с.
 8. Бакаянова Н. М., Храпенко О. О. Історія адвокатури України у запитаннях та відповідях, ілюстраціях та фотографіях : навчальний посібник. Вид. 2-ге, переробл. та допов. Одеса: Юридична література, 2019. 214 с.
 9. Банчук О.А., Демкова М.С. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України. К. : Факт, 2004. 336 с.
 10. Белкін Л. М. Право громадян України на юридичну допомогу в світлі рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 3 (22). С. 84–90.
 11. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.
 12. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Х.: Право, 2015. 400 с.
 13. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.
 14. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії: автореф.дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 19 с.
 15. Канадський досвід правової допомоги для України. *Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги: офіційний веб-сайт*. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/ua/holovna/202-berezen-2019/2522-kanadskyi-dosvid-pravovoi-dopomohy-dlia-ukrainy>.
 16. Литвин О. Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Знання європейського права*. 2022. №2. С. 76-81.
 17. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-rocziczufry-ta-fakty/>
 18. Рішко М.І. Проблеми і перспективи розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні. *Економіка і право*. 2016. Випуск 31. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/19024/1/Rishko.pdf>.

19. Рогатинська Н. Розбудова системи безоплатної правової допомоги в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. №1. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28853/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf>
20. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Харківський національний університет внутрішніх справ. Х., 2012. 187 с.
21. Шаталюк С.Д. Історичні аспекти дослідження проблем надання безоплатної правової допомоги в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Сер. : Політологія. 2012. Т. 178, Вип. 166. С. 105-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2012_178_166_26
22. Khotynska-Nor O., Bakaianova N. Transformation of Bar in Wartime in Ukraine: on the Way to Sustainable Development of Justice (on the Example of Odesa Region). 2022 3(15) Access to Justice in Eastern Europe 146-154. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.2-n000322> (Scopus)

Тема 3.

Національна асоціація адвокатів України у системі надання безоплатної правової допомоги

Лекційні питання

1. Завдання Національної асоціації адвокатів України в сфері безоплатної правової допомоги.
2. Органи Національної асоціації адвокатів України, що забезпечують виконання професійних обов'язків адвокатами з надання безоплатної правової допомоги.
3. Взаємодія Національної асоціації адвокатів України з органами системи безоплатної правової допомоги.
4. Напрями підвищення ролі Національної асоціації адвокатів України у функціонуванні системи безоплатної правової допомоги в Україні.

Питання до практичного заняття

1. Завдання Національної асоціації адвокатів України в сфері безоплатної правової допомоги.
2. Органи Національної асоціації адвокатів України, що забезпечують виконання професійних обов'язків адвокатами з надання безоплатної правової допомоги.
3. Взаємодія Національної асоціації адвокатів з органами системи безоплатної правової допомоги.

4. Напрями підвищення ролі Національної асоціації адвокатів України у функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Взаємодія Національної асоціації адвокатів України з громадськими організаціями у сфері безоплатної правової допомоги.
2. Проект "Адвокат ЗСУ" як напрям діяльності Національної асоціації адвокатів України з забезпечення права на безоплатну правову допомогу.

Кейси

Карпенко Л.І. звернулась до Комітету з питань безоплатної правової допомоги при Національній асоціації адвокатів України з заявою надати їй безоплатну консультацію з правових питань. Член Комітету Оверченко Т.В. пояснила Карпенко Л.І., що за безоплатну правову допомогу вона може отримати, звернувшись до центру безоплатної правової допомоги, а НААУ та безпосередньо Комітет правову допомогу громадянам не надають. Втім Карпенко Л.І. зазначила, що вона дізналася зі СМІ, що Національна асоціація адвокатів України запровадила проект "Адвокат ЗСУ", а вона є дружиною військовослужбовця - учасника бойових дій та її питання стосується безпосередньо прав її чоловіка.

Яким чином повинне бути вирішене звернення Карпенко Л.І.? Що Вам відомо про проект "Адвокат ЗСУ"?

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. 19 травня 2012 р.
3. Господарський процесуальний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 6. Ст. 56.
4. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
5. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
6. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. №148-149. 14 серпня 2012 р.

7. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
8. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501/2015. Верховна Рада України: офіц. веб-портал. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>
9. Про створення при Національній асоціації адвокатів України Комітету з питань безоплатної правової допомоги: рішення Ради адвокатів України від 04.07.2015 р. № 74. URL: <https://unba.org.ua/assets/uploads/legislations/rishennya/2015.07.04-rishennya-74.pdf>
10. Положення про Комітет з питань координації надання правової допомоги учасникам антитерористичної операції, членам їх сімей та переселенцям: рішення Ради адвокатів України від 23.04.2016 р. № 110. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/pologennya/2016-04-23-polozhennya-110_57359d00b9061.pdf.
11. Звіт Комітету з питань безоплатної правової допомоги, що діє в складі НААУ, з актуальних питань функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні за 2022 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/publications/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82%20%D0%91%D0%9F%D0%94_2022.pdf

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Адвокатура Одеси та Одеської області: історичні нариси: монографія / Й. Л. Бронз, Н. М. Бакаянова та ін.; за ред. Н. М. Бакаянної; Національний університет «Одеська юридична академія», Національна асоціація адвокатів України, Рада адвокатів Одеської області. Одеса: Фенікс, 2020. 744 с.
3. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
4. Бакаянова Н. М. Функціональні та організаційні основи адвокатури України : дис. ... д-ра юрид. наук ; 12.00.10. Нац. ун-т "Одеська юридична академія". Одеса, 2017. 395 с.
5. Бакаянова Н. М. Безоплатна правова допомога. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19 : Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С.46-47.
6. Бакаянова Н.М. Забезпечення діяльності адвокатури та здійснення адвокатської діяльності в умовах воєнного стану. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя*

Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 180-183..

7. Бакаянова Н.М., Деменчук М. О. Актуальні проблеми правового регулювання адвокатської діяльності [Електронне видання] : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2020. 126 с.

8. Бакаянова Н. М., Храпенко О. О. Історія адвокатури України у запитаннях та відповідях, ілюстраціях та фотографіях : навчальний посібник. Вид. 2-ге, переробл. та допов. Одеса: Юридична література, 2019. 214 с.

9. Банчук О.А., Демкова М.С. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України. К. : Факт, 2004. 336 с.

10. Белкін Л. М. Право громадян України на юридичну допомогу в світлі рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 3 (22). С. 84–90.

11. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.

12. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Х.: Право, 2015. 400 с.

13. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.

14. Іваницький С.О. Теоретичні основи організації адвокатури в Україні: принципи та система. Київ: Інтерсервіс, 2017. 800 с.

15. Каденко О. О. Правовий статус Національної асоціації адвокатів України : дис...доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2022. 283 с.

16. Канадський досвід правової допомоги для України. *Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги: офіційний веб-сайт*. URL: <https://www.legalaid.gov.ua/ua/holovna/202-berezen-2019/2522-kanadskyi-dosvid-pravovoi-dopomohy-dlia-ukrainy>.

17. Литвин О. Особливості надання безоплатної правової допомоги населенню в умовах воєнного стану. *Знання європейського права*. 2022. №2. С. 76-81.

18. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-rocziczufry-ta-fakty/>

19. Рішко М.І. Проблеми і перспективи розвитку системи безоплатної правової допомоги в Україні. *Економіка і право*. 2016. Випуск 31. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/19024/1/Rishko.pdf>.

20. Рогатинська Н. Розбудова системи безоплатної правової допомоги в Україні. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. №1. URL: <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/28853/1/%D0%A0%D0%BE%D0%B>

3%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0.pdf

21. Статут громадської організації «Всеукраїнське об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу». *Громадська організація «Всеукраїнське об'єднання адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу»*. URL:

http://media.wix.com/ugd/8827b1_ec366ea0afde4400ba58f4c0fa060f33.docx?dn=%D0%A1%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%82.docx

22. Шаталюк С.Д. Історичні аспекти дослідження проблем надання безоплатної правової допомоги в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили*. Сер. : Політологія. 2012. Т. 178, Вип. 166. С. 105-108. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdupol_2012_178_166_26.

23. Фурса С.Я. Адвокатура крізь призму національної правової доктрини. *Право України*. 2019. №12. С.20-30.

24. Khotynska-Nor O., Bakaianova N. Transformation of Bar in Wartime in Ukraine: on the Way to Sustainable Development of Justice (on the Example of Odesa Region). 2022 3(15) Access to Justice in Eastern Europe 146-154. DOI: <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.2-n000322> (Scopus)

Тема 4.

Діяльність суб'єктів надання первинної безоплатної правової допомоги в Україні

Лекційні питання

1. Правові підстави надання органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування безоплатної первинної правової допомоги.
2. Діяльність фізичних та юридичних осіб приватного права у сфері надання безоплатної первинної правової допомоги.
3. Правовий статус, повноваження та порядок діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги.
4. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.

Питання до практичного заняття

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.
2. Порядок надання безоплатної первинної правової допомоги органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.
3. Умови надання фізичними та юридичними особами приватного права безоплатної первинної правової допомоги.

4. Правовий статус, повноваження та порядок діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги.
5. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Адвокати як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.
2. Актуальні проблеми надання безоплатної первинної правової допомоги.

Кейси

Ломаченко Д.В. звернувся до Міністерства інфраструктури України в порядку електронного звернення з заявою про отримання безоплатної правової допомоги у виді консультації з питань, які віднесені до компетенції Міністерства інфраструктури України. У відповіді на електронне звернення працівник Міністерства інфраструктури України пояснив Ломаченко Д.В., що Міністерство інфраструктури України не входить до системи безоплатної правової допомоги, а здійснює інші повноваження, відповідно до законодавства. Працівник Міністерства інфраструктури України запропонував Ломаченко Д.В. направити її звернення до Координаційного центру з надання правової допомоги, який реалізує завдання з забезпечення права кожного на безоплатну правову допомогу у встановлених законом випадках.

Який орган та в якому порядку має надати безоплатну правову допомогу Ломаченко Д.В.? Надайте правову оцінку ситуації.

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини. [Електронний ресурс] : прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16 грудня 1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_043
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13.
4. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 р. №280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Про затвердження Національної стратегії у сфері прав людини: Указ Президента України від 25.08.2015 р. № 501/2015. *Верховна Рада України: офіц. веб-портал*. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16.11.2000 року № 1-17/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>.
8. Типове положення про установу з надання безоплатної первинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України №483/5 від 28.03.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-12#n16>
9. Порядок та критерії залучення органами місцевого самоврядування юридичних осіб приватного права до надання безоплатної первинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України №891/5 від 15.06.2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0987-12#n15>
10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням громадянина Солдатова Геннадія Івановича щодо офіційного тлумачення положень статті 59 Конституції України, статті 44 Кримінально-процесуального кодексу України, статей 268, 271 Кодексу України про адміністративні правопорушення (справа про право вільного вибору захисника) від 16.11.2000 року № 1-17/2000. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v013p710-00>.

2. Спеціальна література:

1. Бакаянова Н. М. Безоплатна правова допомога. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19 : Кримінальний процес, судоустрій, прокуратура та адвокатура / редкол.: В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. С.46-47.
2. Бакаянова Н. М. Про посилення взаємодії адвокатури з територіальними громадами в аспекті реформи децентралізації. *Доступ до правосуддя в контексті реформи децентралізації в Україні* : матер. загальнонац. юрид. форуму (м. Сєверодонецьк, 13 грудня 2019 р.). Сєверодонецьк: Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е.О. Дідоренка, 2020. С.127-128.
3. Банчук О.А., Демкова М.С. Правова допомога: Зарубіжний досвід та пропозиції для України. К. : Факт, 2004. 336 с.
4. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.

5. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Х.: Право, 2015. 400 с.
6. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії [Текст]: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 19 с.
7. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-roczii-cyfyry-ta-fakty/>
8. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2012. 187 с.

Тема 5.

Порядок відбору адвокатів для надання безоплатної правової допомоги

Лекційні питання

1. Склад та повноваження комісії з проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Оголошення конкурсу та подання документів для участі у конкурсі.
3. Вимоги до професійного рівня адвокатів та методика їх оцінювання
4. Проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
5. Реєстр адвокатів, які надають безоплатну правову допомогу.

Питання практичного заняття

1. Склад та повноваження комісії з проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Порядок оголошення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Подання адвокатом документів для участі у конкурсі.
4. Вимоги до професійного рівня адвокатів.
5. Методика оцінювання адвокатів під час конкурсу.
6. Етапи проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
7. Реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Підвищення кваліфікаційного рівня адвокатів як необхідна умова надання безоплатної правової допомоги.
2. Участь адвокатів у конкурсі з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги: проблеми та шляхи удосконалення.

Кейси

Адвокат Володарський С.В. виявив інтерес до діяльності у складі комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної правової допомоги, яка функціонує при Раді адвокатів Одеської області. Він звернувся із заявою на ім'я Голови Ради адвокатів Одеської області, де зазначив, що є досвідченим адвокатом, із стажем адвокатської діяльності 7 років, відповідає іншим вимогам, встановленим законодавством щодо обрання членів органів адвокатського самоврядування.

Чи має право адвокат Володарський С.В. стати членом комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної правової допомоги та в якому порядку?

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Про затвердження Порядку і умов проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 р. № 1362 у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2017 р. № 575 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1362-2011-%D0%BF>
3. Про затвердження Переліку питань для тестування претендентів під час другого етапу конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються до надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України 30.10.2012 р. № 1582/5. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1582323-12>
4. Положення про Координаційний центр з надання безоплатної правової допомоги: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.06.2012 р. № 1504.

URL:http://legalaid.gov.ua/images/legislation/2012_06_06_Resolution_KMU_504.pdf

5. Про затвердження Порядку ведення Координаційним центром з надання правової допомоги Реєстру адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Наказ Міністерства юстиції України 30.04.2015 р. № 633/5. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0517-15>

6. Про внесення змін до Порядку ведення Єдиного реєстру адвокатів України: Рішення Ради адвокатів України від 04.11.2022 р. № 124. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2023-01-02-r-shennya-rau-124_63b28a1c16c1f.pdf

Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н.М. Основи адвокатури України: функціональні та організаційні аспекти. Одеса: Юридична література, 2017. 357 с.
3. Бакаянова Н.М., Деменчук М. О. Актуальні проблеми правового регулювання адвокатської діяльності [Електронне видання] : навчально-методичний посібник (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса : Фенікс, 2020. 126 с.
4. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.
5. Вилков С.В. Щодо визначення правової природи та сутності права на безоплатну правову допомогу в Україні. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. Випуск 1 (16). Том 2. С. 48–52.
6. Вільчик Т.Б. Конституційне право на правову допомогу адвоката у країнах Європейського Союзу та в Україні. Х.: Право, 2015. 400 с.
7. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-rocziczyny-fakty/>
8. Реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу. URL: <http://legalaid.gov.ua/ua/reiestry-advokativ>
9. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2012. 187 с.

Тема 6.

Контракт (договір) з адвокатом як підстава адвокатської діяльності з надання безоплатної вторинної правової допомоги

Лекційні питання

1. Предмет контракту (договору) з адвокатом та умови його укладання.
2. Повноваження регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Повноваження адвокатів при наданні безоплатної вторинної правової допомоги.
4. Оплата праці та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
5. Методика обчислення розміру винагороди адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Питання практичного заняття

1. Предмет контракту (договору) з адвокатом та умови його укладання.
2. Повноваження адвокатів при наданні безоплатної вторинної правової допомоги.
3. Оплата праці та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
4. Методика обчислення розміру винагороди адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Дотримання адвокатами принципів адвокатської діяльності у взаємодії з центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Відповідальність адвокатів за порушення контракту (договору) з центром надання безоплатної правової допомоги.
3. Актуальні проблеми оплати праці адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.

Кейси

Центром БВПД було видано доручення адвокату Зубченко Ю.З. на захист від кримінального обвинувачення Полянничко Д.Д. на стадії досудового розслідування. Адвокат Зубченко Ю.З. діяла відповідно до стандартів якості надання безоплатної правової допомоги, у тому числі була присутня на слідчих діях, які проводилися за участю її підзахисного, направила низку адвокатських запитів для отримання необхідної інформації, заявила клопотання про призначення експертизи. Водночас адвокат пояснила Полянничко Д.Д., що його справа потребує багато часу, що відображується на можливості здійснення нею адвокатської діяльності щодо інших клієнтів. Адвокат запропонувала, щоби Полянничко Д.Д. уклав з нею договір про надання правової допомоги, адже оплата, яку вона отримає за дорученням Центру БВПД, є неспіврозмірною з обсягом роботи по справі Полянничко Д.Д. Оцініть ситуацію відповідно до вимог законодавства про адвокатуру та адвокатську діяльність. Чи можливо перейти до оплати на договірних умовах у конкретному випадку?

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. 19 травня.
3. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
4. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
5. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. 8-14.08.2012 . №148-149.
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
7. Про затвердження Порядку і умов укладення контрактів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на постійній основі, та договорів з адвокатами, які надають безоплатну вторинну правову допомогу на тимчасовій основі: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.01.2012 р. №8. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/8-2012-%D0%BF>
8. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги: Наказ Міністерства юстиції України від 02.07.2012 р. № 967/5. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12>
9. Питання оплати послуг та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу: Постанова Кабінету Міністрів

- України від від 17.09.2014 р. № 465. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/465-2014-%D0%BF>
10. Про внесення змін до форми акта надання безоплатної вторинної правової допомоги та додатків до нього: Наказ Міністерства юстиції України від 13.02.2017 № 357/5 URL: http://www.legalaid.gov.ua/images/docs/akty_BVPD_13_02_2017.pdf
11. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним зїздом адвокатів 09.06.2017 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я.Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.
3. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.
4. Демчина Т.Ю. Організаційно-правові засади реалізації принципу незалежності адвокатури. дис. ... д-ра філософії. Харків, 2020. 270 с.
5. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 900 с.
6. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 19 с.
7. Про підсумки роботи системи БПД у 2022 році: цифри та факти. URL: <https://legalaid.gov.ua/novyny/pro-pidsumky-roboty-systemy-bpd-u-2022-rocziczufry-ta-fakty/>
8. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2012. 187 с.
9. Фоміна О. І. Відносини адвоката з клієнтом за договором про надання правової допомоги: дис. докт. філософ. 081 «Право». Одеса, 2021. 234 с.
10. Чекмарьова Л.Ю. Страхування професійної відповідальності адвоката : автореф. дис.. ... канд.. юрид наук : 12.00.10. Одеса, 2021. 25 с.

Тема 7.

Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги

Лекційні питання

1. Стандарти якості надання безоплатної вторинної правової допомоги та їх значення.
2. Порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.
3. Захист клієнта у справах про адміністративні правопорушення.
4. Захист клієнта у кримінальному провадженні.
5. Стандарти якості у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі.

Питання практичного заняття 1

1. Поняття стандартів надання безоплатної правової допомоги та їх значення.
2. Порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.
3. Дії адвоката після прийняття доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
4. Захист клієнта під час адміністративного затримання.
5. Тактика захисту клієнта, до якого застосовано адміністративний арешт.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Етичні аспекти прийняття доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
2. Адвокатська таємниця та її значення.
3. Надання адвокатами безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному процесі.

Кейси

Равічев Л.Н. звернувся до комісії з оцінювання якості, повноти та своєчасності надання безоплатної вторинної правової допомоги при Раді адвокатів Одеської області зі скаргою на дії адвоката Руденко С.М.

У скарзі було зазначено, що адвоката Руденко С.М. було призначено Центром БПДД для здійснення захисту Равічева Л.Н. від кримінального обвинувачення. Адвокат Руденко С.М. вступила в справу на стадії розгляду у суді 1 інстанції. З приговором сторона захисту не погодилася, так само як і сторона обвинувачення - справу було передано до апеляційного суду. До початку судового засідання в апеляційному суді Равічев Л.Н. звернув увагу

на те, що у матеріалах справи відсутня його апеляційна скарга, яку він направляв через адміністрацію слідчого ізолятору. Він запитав у адвоката, що у зв'язку з цим робити та як необхідно діяти. Адвокат Руденко С.М. вислухала Равічева С.М., але жодним чином не відреагувала, не заявила про це під час судового засідання. Судом були розглянуті апеляційні скарги прокурора та адвоката Руденко С.М., вирок був залишений без змін, а апеляційні скарги - без задоволення.

Равічев Л.Н. зазначив, що мав право, щоби подана ним скарга також розглядалася. Йому невідомі причини з яких його апеляційна скарга не надійшла до суду, проте він вважає, що адвокат не виконала професійні обов'язки з його захисту, нічого не зробивши, щоби з'ясувати ситуацію.

Адвокат Руденко С.М. на засіданні комісії пояснила, що нею було вжито всіх передбачених законом способів та заходів захисту Равічева Л.Н., а її апеляційна скарга містила всі необхідні доводи для скасування вироку суду 1 інстанції. Розшук апеляційної скарги Равічева Л.Н. нічого б не змінив, вона не містила будь-яких інших аргументів, ніж подана нею скарга. У судовому засіданні Равічев Л.Н. нічого не казав про те, що його скарга десь загубилась.

Чи є обґрунтованою скарга Равічева Л.Н.?

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. 19 травня.
3. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
4. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
5. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. 8-14.08.2012 . №148-149.
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
7. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 9 червня 2017 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
8. Про затвердження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції України від 25.02.2014 р. № 386/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14#Text>
9. Про затвердження Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції

України від 21.12.2017 р. № 4125/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1554-17#Text>

10. Питання ведення адвокатського досьє: Рішення Ради адвокатів України № 169 від 04.08.2017 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-08-04-r-shennya-rau-169_59d23b518e85f.pdf

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н.М. Актуальні проблеми адвокатської діяльності з надання безоплатної правової допомоги у кримінальному провадженні. *Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування*: Матер. всеукр. наук.-практ. конф. О., 2015. С.426-428.
3. Бакаянова Н.М. Міжнародні стандарти адвокатури: поняття, система, класифікація. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 2. С.203-206.
4. Бакаянова Н.М. Стандартизація як сучасна тенденція розвитку адвокатури. *Правове життя сучасної України* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 90-92.
4. Белкін Л. М. Право громадян України на юридичну допомогу в світлі рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 3 (22). С. 84–90.
5. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.
6. Варфоломеева Т. В. Защита в уголовном судопроизводстве. Киев: Ин-т адвокатуры при Киев. ун-те им. Тараса Шевченко, 1998. 204 с.
7. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.
8. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 19 с.
9. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2012. 187 с.

10. Святоцька В. О. Стандарти організації та професійної діяльності адвокатури: порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ : Ін Юре, 2019. 477 с.
11. Хотинська-Нор О.З. Деонтологічні засади взаємодії адвоката та суду в процесі здійснення судочинства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Т.2. Вип. 51. С. 161-164.
12. Яновская А. Г. Европейские стандарты предоставления бесплатной правовой помощи в уголовном судопроизводстве: проблемы реализации в Украине. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. Одеса, 2013. № 6–1. Т. 2. С. 199–202.

Питання практичного заняття 2

1. Адвокатська діяльність на стадії досудового розслідування.
2. Тактика захисту у судовому провадженні.
3. Участь захисника при проведенні окремої процесуальної дії.
4. Стандарти якості у цивільному, адміністративному процесах та представництва у кримінальному процесі.

Завдання та кейси для поточного контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти

Завдання для наукових доповідей за темою заняття

1. Актуальні питання діяльності захисника на стадії досудового розслідування під час воєнного стану.
2. Проблеми участі захисника при проведенні окремої процесуальної дії.
3. Захист професійних прав адвокатів, які залучаються до надання безоплатної правової допомоги.

Кейси

За дорученням центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги адвокат Павлов П.П. прибув до Київського районного суду м. Одеси, з'ясував у підозрюваного Саєнко М.С. основні питання, у тому числі й те, що ним вже укладено договір про надання правової допомоги з адвокатом Семеновим О.І. Проте адвокат Семенов О.І. був відсутній.

Як пояснила секретар суду, вона дзвонила йому не менш 5 разів у першій половині дня, адвокат не відповідав, тому суддя звернулася до центру БВПД. Адвокат Павлов П.П., отримавши дану інформацію, кілька разів телефонував адвокату Семенову В.І., зробивши останній дзвінок за 2 хвилини до початку судового засідання, проте адвокат Семенов В.І. на дзвінки не відповідав.

Під час судового засідання Саєнко М.С. казав, що він відмовляється від будь-якого захисника, окрім Семенова О.І. Суддя пояснила, що участь захисника від системи БВПД - це єдиний можливий процесуальний вихід з

ситуації, адже відбувається вплив процесуальних строків для вирішення питання про відвід судді, який було заявлено раніше.

Під час судового засідання адвокат Павлов П.П. не діяв всупереч позиції Саєнко М.С., про що свідчить запис судового засідання.

Згодом до адвоката Павлова П.П. поступив дзвінок з Центру БВПД та надійшло доручення на здійснення у той же день захисту Соцієнкова М.С. під час розгляду судом питання про продовження запобіжного заходу. Адвокат Павлов П.П. прийняв доручення, ознайомився із матеріалами під час перерви між засіданнями, здійснював у судовому засіданні захист Саєнко М.С., хоча той був незгодний з цим. Запобіжний захід було судом продовжено.

Після оскарження адвокатом Семеновим О.І., який повернувся з відрядження та подав апеляційну скаргу, ухвалою Одеського апеляційного суду було змінено запобіжний захід щодо Саєнко М.С. на більш м'який без зазначення будь-яких порушень права на захист.

Саєнко М.С. звернувся до дисциплінарної палати КДКА Одеської області зі скаргою на дії адвоката Павлова П.П., який діяв як захисник всупереч його волі.

Чи є підстави притягнення адвоката Павлова П.П. до дисциплінарної відповідальності?

Рекомендована література

1. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Голос України*. 2012. № 90-91. 19 травня.
3. Цивільний процесуальний кодекс України. *Офіційний вісник України*. 2004. № 16. Ст. 1088.
4. Кодекс адміністративного судочинства України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005 р. № 35, 35-36, 37. Ст. 446.
5. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». *Голос України*. 2012. 8-14.08.2012 . №148-149.
6. Про безоплатну правову допомогу: Закон України від 02.06.2011 р. № 3460-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
7. Правила адвокатської етики: затверджені Звітно-виборним з'їздом адвокатів 9 червня 2017 р. URL: http://unba.org.ua/assets/uploads/8354a317c5dd15913f18_file.pdf.
8. Про затвердження стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції України від 25.02.2014 р. № 386/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0337-14#Text>

9. Про затвердження Стандартів якості надання безоплатної вторинної правової допомоги у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі: Наказ Міністерства юстиції України від 21.12.2017 р. № 4125/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1554-17#Text>
10. Питання ведення адвокатського досьє: Рішення Ради адвокатів України № 169 від 04.08.2017 р. URL: https://unba.org.ua/assets/uploads/legislation/rishennya/2017-08-04-r-shennya-rau-169_59d23b518e85f.pdf

2. Спеціальна література:

1. Адвокатура України: Книга 1. Організація адвокатури (з практикумом): Підручник у двох книгах/за заг.ред. д.ю.н., проф., заслуженого юриста України С.Я. Фурси та к.ю.н., доцента Бакаянної Н.М. 2-ге вид. доповн. і перероб. К.: Алерта, 2016. 864 с.
2. Бакаянова Н.М. Актуальні проблеми адвокатської діяльності з надання безоплатної правової допомоги у кримінальному провадженні. *Сучасне кримінальне провадження України: доктрина, нормативна регламентація та практика функціонування*: Матер. всеукр. наук.-практ. конф. О., 2015. С.426-428.
3. Бакаянова Н.М. Міжнародні стандарти адвокатури: поняття, система, класифікація. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 2. С.203-206.
4. Бакаянова Н.М. Стандартизація як сучасна тенденція розвитку адвокатури. *Правове життя сучасної України* : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 2. С. 90-92.
5. Белкін Л. М. Право громадян України на юридичну допомогу в світлі рішень Європейського суду з прав людини та Конституційного Суду України. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 3 (22). С. 84-90.
6. Бова Ю.Є. Організація безоплатної правової допомоги в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Академія адвокатури України. Київ, 2009. 18 с.
7. Варфоломеева Т. В. Защита в уголовном судопроизводстве. Киев: Ин-т адвокатуры при Киев. ун-те им. Тараса Шевченко, 1998. 204 с.
8. Гончаренко С.В. Проблемы оказания бесплатной правовой помощи. Краткий обзор последних тенденций. *Адвокат*. 2011. №11. С.12-16.
9. Ісакова В.М. Право на правову допомогу: поняття, особливості, гарантії: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х., 2013. 19 с.

10. Стаматіна М.В. Організація діяльності щодо реалізації права громадян на безоплатну правову допомогу: дис. ... канд. юрид. наук. Х.: Харківський національний університет внутрішніх справ, 2012. 187 с.
11. Святоцька В. О. Стандарти організації та професійної діяльності адвокатури: порівняльно-правове дослідження : монографія. Київ : Ін Юре, 2019. 477 с.
12. Хотинська-Нор О.З. Деонтологічні засади взаємодії адвоката та суду в процесі здійснення судочинства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Т.2. Вип. 51. С. 161-164.
13. Яновская А. Г. Европейские стандарты предоставления бесплатной правовой помощи в уголовном судопроизводстве: проблемы реализации в Украине. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція*. Одеса, 2013. № 6–1. Т. 2. С. 199–202.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ САМОПЕРЕВІРКИ

1. Поняття правової допомоги, її значення у сучасному світі.
2. Співвідношення понять «безоплатна правова допомога» з поняттями «професійна правнича допомога», «юридична допомога», «допомога адвоката», «правові послуги».
3. Сутність та зміст права на безоплатну правову допомогу.
4. Правове регулювання реалізації права на безоплатну правову допомогу за законодавством України.
5. Загальна характеристика Закону України «Про безоплатну правову допомогу».
6. Право на безоплатну правову допомогу у міжнародному законодавстві.
7. Моделі безоплатної правової допомоги в сучасному світі.
8. Історичний розвиток інституту надання безоплатної правової допомоги.
9. Взаємодія адвокатури і держави в сфері забезпечення реалізації права на безоплатну правову допомогу.
10. Основні історичні етапи розвитку безоплатної правової допомоги на українських землях.
11. Становлення системи безоплатної правової допомоги в Україні.
12. Функціонування системи безоплатної правової допомоги в Україні в сучасних умовах.
13. Завдання Національної асоціації адвокатів України в сфері безоплатної правової допомоги.
14. Органи Національної асоціації адвокатів України, що забезпечують виконання професійних обов'язків адвокатами з надання безоплатної правової допомоги.
15. Взаємодія Національної асоціації адвокатів України з органами системи безоплатної правової допомоги.
16. Взаємодія Національної асоціації адвокатів України з громадськими організаціями у сфері безоплатної правової допомоги.
17. Проект "Адвокат ЗСУ" як напрям діяльності Національної асоціації адвокатів України з забезпечення права на безоплатну правову допомогу.
18. Напрями підвищення ролі Національної асоціації адвокатів України у функціонуванні системи безоплатної правової допомоги в Україні.
19. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.
20. Порядок надання безоплатної первинної правової допомоги органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.
21. Умови надання фізичними та юридичними особами приватного права безоплатної первинної правової допомоги.
22. Правовий статус та повноваження спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги.
23. Організація діяльності спеціалізованих установ з надання безоплатної первинної правової допомоги.
24. Центри з надання безоплатної вторинної правової допомоги як суб'єкти надання безоплатної первинної правової допомоги.

25. Склад та повноваження комісії з проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
26. Порядок оголошення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
27. Подання адвокатом документів для участі у конкурсі з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
28. Вимоги до професійного рівня адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
29. Методика оцінювання адвокатів під час конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
30. Етапи проведення конкурсу з відбору адвокатів, які залучаються для надання безоплатної вторинної правової допомоги.
31. Реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
32. Предмет контракту (договору) з адвокатом, який надає безоплатну вторинну правову допомогу, та умови його укладання.
33. Повноваження регіонального центру з надання безоплатної вторинної правової допомоги за контрактом (договором) з адвокатом, який надає безоплатну вторинну правову допомогу.
34. Повноваження адвокатів при наданні безоплатної вторинної правової допомоги.
35. Оплата праці та відшкодування витрат адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
36. Методика обчислення розміру винагороди адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу.
37. Дотримання адвокатами принципів адвокатської діяльності у взаємодії з центрами надання безоплатної вторинної правової допомоги.
38. Відповідальність адвокатів за порушення контракту (договору) з центром надання безоплатної правової допомоги.
39. Поняття стандартів надання безоплатної правової допомоги та їх значення.
40. Порядок інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.
41. Дії адвоката після прийняття доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
42. Захист клієнта під час адміністративного затримання при виконанні доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
43. Тактика захисту клієнта, до якого застосовано адміністративний арешт, при виконанні доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
44. Етичні аспекти прийняття доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

45. Адвокатська діяльність з надання безоплатної вторинної правової допомоги на стадії досудового розслідування.
46. Тактика захисту у судовому провадженні при виконанні доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
47. Участь захисника при проведенні окремої процесуальної дії при виконанні доручення з надання безоплатної вторинної правової допомоги.
48. Стандарти якості у цивільному, адміністративному процесі та представництва у кримінальному процесі.
49. Особливості надання безоплатної правової допомоги на стадії досудового розслідування в умовах воєнного стану.
50. Захист професійних прав адвокатів, які залучаються до надання безоплатної правової допомоги.

Інтернет – джерела, необхідні для вивчення дисципліни:

1. <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/ukr&> сайт Європейського суду з прав людини
2. <http://portal.rada.gov.ua> – сайт Верховної Ради України
3. <http://www.ccu.gov.ua/uk/index> – сайт Конституційного Суду України
4. <http://www.court.gov.ua> – сайт «Судова влада України»
5. <https://minjust.gov.ua> – сайт Міністерства юстиції України
6. <https://legalaids.gov.ua> – сайт Координаційного центру з надання безоплатної правової допомоги
7. <https://unba.org.ua> – сайт НААУ
8. <https://erau.unba.org.ua> – Єдиний реєстр адвокатів України
9. <https://legalaids.gov.ua/advokatam/reestr-advokativ>– реєстр адвокатів, які надають безоплатну вторинну правову допомогу
10. <http://unba.odessa.ua> – сайт Ради адвокатів Одеської області

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Нана Мезенівна БАКАЯНОВА

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА В УКРАЇНІ

*Методичні вказівки
для здобувачів вищої освіти першого рівня за спеціальністю 081 «Право»
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Електронне видання

В авторській редакції

Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 2,22.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com